

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 76. ANUL XIV.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese 'de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 25 Sept. (7 Oct.) 1866.

Invitare de prenumeratiune

la „Telegrafulu Romanu“

Cu 30 Sept. se gata abonamentul acelu DD. prenumeranti ai „Telegrafulu Romanu“, cari abonasca pe semestralu alu treilea Iuliu—Septembre prin acest'a se deschide abonamentu nou pe semestralu alu patrulea alu anulu curinte Oct. Nov. si Dec.

Pretiulu abonamentulu pepatrariu de anu e:

Pentru Sabiu 1 f. 75 xr., pentru Austria preste totu 2 f., pentru strainatate 3 f.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiuni a ni se tramite francate, adresandu-le deadreptulu la

Editoru „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Serenitatea Sea Comandantele generalu in Transilvania Principele de Montenuovo a plecatu Joi la amedi la Viena.

Din Clusiu se scrie ca in 1 Octobree ser'a a sositu Escel. Sea Guvernatoarele conte de Crenneville in cea mai deplina sanatate.

Evenimente politice.

Sabiu in 24 Septembrie.

„Presse“ dela 2 Octobree, foia de ser'a, aduce unele sciri interesante despre cestiunea constitutiunala: Pentru ca sa se poa face o intelegere cu diet'a ungeresca, spune „Bohemi'a“ (o alta foia) s'a inventatu urmatoriulu modu. Inainte de tote asigurarea serbatoresca facuta conducatorilor de partide, asigurarea, ca decisiunei indestulitore aduse din partea dietei in afacerile comune, va urma numai decatu denumirea unui ministeriu ungerescu prin unu rescriptu regescu. E cu putintia daca nu si verosimilu, ca diet'a atunci nu va mai cere de urgentia prioritatea ministeriului; deca aru fi ea (diet'a) insa in punctulu acest'a cu totulu cervicosa — atunci credu unii a putea presupune — ca diet'a nici nu va refusa, nici se va adoper'a a se apuca de negociari noue cu coron'a pre calea adreselor, ci ea va pasi la deciderea asup'a cuprinsulu (Umfange) afacerilor comune si asup'a modulu pertratrilor acestor'a si a mai adauge langa acesta decisiune inca si aceea, ca votulu (obligatoriu pentru dieta) sa se asieze in archivulu casei (dietale); ministeriulu apoi lu va scoate, candu va afla de bine, de acolo si-lu va propune coron'ei, spre a i da putere legala. Din dope apoi un'a. Seu ca votulu acest'a aru regula afacerile comune in unu modu, cu carele regimulu sa se dechiare multiamitu, si ca deca nu comitetulu, celu putinu diet'a sa mai faca concessiuni; in casulu acest'a regimulu aru fi materialmente multiamitu, si tocm'a pentru ca votulu acelu obligat pre insasi diet'a, aru purcede (regimulu) numai decatu la denumirea ministeriului, ceea ce atunci aru fi numai concessiune formala. Seu ca votulu cuprinde in sine puncte, cari regimulu aru fi datoriu ale respinge fara de nici o conditiune: in unu atare casu — ne mai putendu computa la o modificare prin diet'a de fatia — nu-i remane alta decatu sa disolve diet'a si sa convoce alt'a noua. — Presse adauge la aceste, ca la cetitu suntu bune, dar nu au nici unu pretiu practic; Dupa sciri din mai multe parti, diet'a ungeresca nu are de eugetu a trece preste elaboratulu comisiunei de cincispredece si de alta parte P. Ll. are o corespondintia din Vien'a, in care se asigura in modulu celu mai otaritu, ca elaboratulu comisiunei de cincispredece s'a desemnatu la locuri competente de „neprimibilu“.

Pe langa tota concederea unui ministeriu in „principiu“ invoirea inca este mai departe ca ori candu alta data. O scapare din confusiunile aceste e cu atatu mai putinu de asteptatu, cu catu disolverea dietei ungeresce nu aru resulta altu ce-va, decatu intarirea opozitiunei.

Mai departe adauge Presse, ca regimulu nu au desperatu inca de succederea impacarei, ceea ce se vede din departarea persone-loru neplacule partidei lui Deak. De aceea si concediulu contelui Eszterhazy de siese septemani, s'a prelungitu pre tempu neolartitu. —

Deputatii cei mai de frunte germani, se scrie, ca in 4 Octobree au negresitu sa se intalnesca la o consultare. Aci voru fi reprezentate tote colorile dela centralistii cei mai mari pana la dualistulu celu din urma. Kaiserfeld inca va lua parte, cu care ocaziune si va desvolta programulu despusu in punctele dela Aussee.

Unu telegramu de eri („Herm. Ztg.“) anuntia ca alaltieri s'a si tinutu in Vienn'a o adunare de deputati nemtiesci, in carea insa a fostu numai vorbiri preconsultatore. Din aceste preconsultari se vede, ca suntu toti unanimu contra proiectulu de delegatiune imp. din cauza, ca numai Senatulu imperialu poate deslega cestiunea constitutiunala. Hasner, Pratoberver'a si Giskr'a ca comitetu suntu insarcinati cu elaborarea unui proiectu de programu. Autonomisti nu au fostu de fatia.

La Zkft se scrie din Becicherecu, ca conferinti'a ce era sa o tina membrii dietei ungeresce de nationalitate serba in 23 Septembrie s'a amanatu pentru 3/15 Octobree, determinandu-se totu odata locul adunarei Nouaplanta (Novisad). La adunarea acest'a suntu invitati toti membrii de natiunea serba.

Totu in acea foia aflamu, ca generalulu Stratimiroviciu au fostu in fruntea unei deputatiuni de Ceachisti la Majestatea Sea, ca sa se roge pentru sistarea colonisarilor de straini in tinutul Ceachistiloru, cari colonisari s'a pusu in lucrare pre cale oficiala. —

„N. Fr. Bl.“ publica unu protestu alu regelui Hanoverei adresatu catra cabinetele europene. Protestulu este indreptatu contra incorporarei regatulu Hanoverei la Prussia. —

Dupa mai multe comunicari se spune din Berlinu, ca contele de Bismark se afla si acum ca si mai nainte in grati'a regelui seu. Ceea ce lu tine astadi departatu de afacerile oficiose este bolnavirea de care este cuprinsu.

Despre principele Gorkiakof, pre carele lu manase de multu diuarele la Biaritz in Franci'a la calde, (altele demintira acesta scire), se dice acum de nou ca totusi va sa plece si inca in 5 Octobree.

Fiinduca vorbimu despre afaceri atingatore de Russia sa adaugemu, ca ea pune totu in miscare spre a rusifica fost'a Polonia, resp. partea ce o are in posesiune. Asia intre altele se spune ca diuarele russesce publica statutulu unei reuniuni intaritu de Imperatulu, prin carele reuniunea are de a sprigini cumpararea de proprietati in guvernamentele Wiln'a, Kowno, Grodno, Minsk, Wittebsk, Mohiliew, Kiew, Podoli'a si Volynia, deca cumperatorii suntu de origine russesca. Membrii reuniunei suntu indatorati a nu esarendu din proprietatile loru nici poloniloru nici jidoviloru nimic'a.

Partid'a vechia russesca nu poate privi nici decum cu ochi buni crescerea Prussiei. Ea se teme tare de anectarea provinciiloru dela marea ostica, cari suntu binisioru germanisate. Cu tote aceste dupa sciri din Berlinu referintiele intre curtile din Petersburg si Berlinu suntu cele mai intime si acum, pentrucu si acum pune mare pretiu pre amicitia Prussiei.

Din Constantinopole se scrie, ca port'a s'a dechiaratu reprezentantiloru puteriloru, ca indata ce succede misiunea lui Mustafa pasi'a in Cret'a, va si urma o amnestia generala pentru toti insurgentii de acolo. Se spune din mai multe parti ca suntu prospecte de o impacatiune intre porta si Creteni. — Diuarele nemtiesce spunu, ca misiunea lui Stirbeiu au succesu forte bine. Principele Carolu e recunoscutu definitivu si la inceputulu lui Octobree va si merge pentru ca sa capete investitur'a. Moustier se dice ca au admonitu Port'a sa nu cum-va sa ceda vre-unu portu Russiei seu Americi in marea egeica. — Sultanulu s'a nascutu unu prntiu. —

Din Aten'a se telegrafeza, ca marchisulu de Moustier in trecerea sea pre aci au ayutu o convorbire cu ministrulu primariu grecescu. Discursulu Marchisulu se dice ca nu au fostu nici decum incuragatori pentru greci, caci Moustier au amenintatu cu rumpe-

rea relatiunilor diplomatice, deca Greci'a nu padiesce neutralitate strinsa. Mai inregistramu aci si scirea, ca in o manastire la muntele sântu (Atos), pre care o cercetase generalulu rüssu Igniatel s'a aflatu 6000 de pasci.

Din R o m a n i ' a aflamu totu dupa diuarie nemtiesci, ca Principele in scurtu va sa plece la Constantinopole. Regimulu Sultanului au si pregatitu tôte pentru primire serbatorésca, pregatindu unulu dintre castelele imp. de petrecere pentru inaltulu óspe. Inainte si dupa calatoria, populatiunea Bucuresciloru va demústrá prin manifestatiuni de alipire si bucuria cátra Domnitoriulu ei. Ministrulu de resbelu Haralambi se dice ca este chiamatu prin telegrafu din strainatate, unde petrecea in concediu. —

Din I t a l i ' a se asigura ca tratatulu de pace intre Austri'a si Itali'a astépta numai ratificatiunea suveraniloru respectivi. Desdau-narea pentru detori'a generala este fipsata 100 milióne. Austri'a are sa mai primésca dela Itali'a 35 milióne. — Plebiscitulu séu votarea ce voru avé a o face venetianii despre sórtea loru viitóre va fi in 14 Octombre. Formul'a carea li se va propune spre a o respunde se dice ca este urmatórea :

„Voiti voi sa formati o parte din monarchia constitutiunala a regelui Victoru Emanuelu II. si urmatoriloru lui legitimi?“ Pre-cum se vede intrebarea e de asia pusa cá venetianii sa nu-si sparga multu capulu pâna sa aflé respunsulu.

Despre Rom'a spune „Vaterland“ lucruri interesante asupr'a celoru ce au sa se intemple dupa esirea trupeloru francese din Rom'a. Vre-o cátu-va tempu are sa fia linisce, cá sa nu se dica ca Pap'a este espusu inamiciloru sei. Dupa aceea sa se revolutiuneze Velletri si Viterbo si apoi totu tinutulu statului afara de Rom'a. In fine si Rom'a. Pap'a in sa se impedece de a fugi in vre o parte. Fói'a numita espune apoi imposibilitatea de a gasi Pap'a unde-va vre-unu refugiu. Probabilitatea cea mai mare o are in fine totusi insul'a Malta. — Cá unu curiosum adaugemu aci ca in o impertire nóua a Europei esita in Newyork, statulu papalu are sa dispara dintre statele europene si Pap'a sa se mute la Ierusalimu; iéra „Union Chretienne“ combate cadintia cetatiei Rom'a de a fi metropolea crestinismului si dice ca acést'a compete Ierusalimului, aducendu de argumentu sant'a scriptura in care nu se face pomenire de cetatea dintâiu si ca intemeiatoriulu crestinatátiei au muritu in acést'a, carele e mai mare decâtu invetiacyelulu s. a. s. a.

Despre rescól'a palermitana se dice ca e suprimata. Intre resculati s'a aflatu multi calugari si preoti lumeni. Garibaldi cetimu, ca au dechiaratu revolutiunea acést'a de reactionaria si cu parola „republica“ este numai o masca. —

Revista diuaristica.

Aug. Alg. Ztg. are o corespundintia intitulata „Austri'a si cestiunea orientala.“ Corespundintia desmanta pre Austri'a de a se amestecá in cestiunea orientala.

„Deca cei de afara credu, ca ne-au astupatu tôte ferestile afara de aceea, din care se póte vedé cestiunea orientala, atunci se insiéla.

Ce se intempla la vecinulu turcescu se intielege de sine, ca atinge si interesele nóstre; acést'a in sa totu asiá e si cu ceilalti vecini. In privintia Germaniei d. e. amu depusu deobligárilu nóstre ce le aveamu fatia cu dens'a, pentru ca ni s'a cerulu asiá ce-va, avemu in sa acum cá si mai nainte interese acolo, pentru ca suntu nedespartibile de situatiunea geografica

Cestiunea orientala e la noi in sa o posomorita suvenire dela tempulu resbelului in Crimea. Atunci au decisu ultimatulu Austriei in favórea poteriloru apusene, cáci din Crimea nu au strimtoratu ele pre Russi'a interióra; acést'a o facú postarea Austriei, carea „secera“ multiamit'a dracului. In data dupa acést'a, Franci'a au cochetatu cu Russi'a, pre carea noi ne amu fostu in strainat'o si nu multu dupa aceea eata ca ne vedemu atacati de Franci'a, carea se servi de Sardini'a ca de unu pretestu. Ce se atinge de Britani'a mare, acést'a nu ne-a batutu ou armele, dara cu pressea (diuaristic'a) sea, prin sumutiári de totu felulu, mâna in mâna cu escamótarea de simpathii órbe pentru adversarii nostri. Aru fi o minune deca se aru mai puté aduce Austri'a in sa odata acolo, cá sa primésca o rola atátu de nemul-tiamitóre. Pentru noi nu mai e ispititóre. Ce voru face puterile apusene cu cestiunea orientala sa fia grij'a loru, noi vomu dá din ameri si li-o lasámu cu totulu loru. —

Eata ce aduce „Rom.“ in revista sea in cestiunea acést'a : „Correspondintia rusésca publica unu articulu a cáru insem-natate, pentru cestiunea orientelui, este fórté mare si de natura a ingrijii spiritele. Diuarifulu rüssu declara mai intâiu ca „nuorii se gramadescu spre resaritu; semnele precursorie ale furtunei devinu din ce in ce mai invederate, si vocea publica a Europei a-nuntia ca in curendu póte cestiunea orientale se va redicá inain-tea nóstra cu tôte consecintiele se teribili.“ Dupa ce pune a-orientelui, dupa ce insinuesce ca ele aru tinde a luá loculu Tur-ciei si a deveni prin anesári partiali, stapáne, mai civilisate póte in forme, dar stapáne ale poporatiuniloru crestine, cu scopu de a

le face sa servésca la interesele loru, corespundintia rusésca de-clara ca numai Russi'a nu tintesce la asemenea rezultate, ca ea nu voiesce nici o marire de teritoriu. Ea iubescce poporatiunile crestine pentru ca suntu de aceeași religione cu dens'a, si doresce ale vedé libere. Missiunea sea este de a veghiá ca independintia aceloru poporatiuni sa fia reala si sa nu servésca numai de instrumentu alu ambiúnei unei puteri. Ea este gat'a a ajutá aspirárilu loru legitime din tôte puterile se; si ele voru gasi totudeun'a in Russi'a unu radímu tare si sinceru.

„Eaca unu limbagiu demnu de o putere ce n'are subt jugulu seu nici o natiune cucerita. Credemu cu tôte acestea de datorita, in fati'a impregiurárilu ce se desfasiura in Oriente, a semnalá si guvernului si natiunei gravele declaratiuni ale organului rusescu. Ele ne aducu in adeveru, aminte de limbagiulu diuareloru musca-lesci in ajunulu resbelului din Crimeia. Si atunci Russi'a erá gat'a a ajutá aspirárilu legitime ale poporatiuniloru crestine din Tur-ci'a, a le dá unu radímu tare si sinceru. Si prim'a dovada ce dede despre acést'a, fu invasiunea in Romani'a, pe care o lua dreptu amanetu. Guvernulu romanescu de atunci nu facú nimicu spre a aretá ca nu se cutropesce, nu se ucide unu poporu, fára cá celu putínu o strigarede protestare s'anuntia violarea, si unu siroiu de sange s'arete calea pe unde au trecutu violatorii, fia atátu cátu au aretatu pompiárii in 1848. Ceea ce s'a intemplatu, in 1853, nu póte, nu trebuie sa se mai intemple cu Romani'a, fára cá prin acést'a noi insine guvernulu si natiune, sa decretámu peirea nóstra. De aceea aretámu nourulu ce ne anuntia corespundintia rusésca si strigámu Cuveant Consules! Cine e acolo ?

„Trebuie sa marturisimu in sa ca acést'a strigare nu suntemu noi cei dintâiu a o aruncá. O putere mare européna, mai putínu si mai îndireptu interesata decâtu noi in cestiune, a datu, inainte de noi, tipetulu de alarma. Diuariele austriace au semnalatu pe-ricululu, si guvernulu Austriei se preocupá seriosu de atitudinea ce are sa tina fatia cu complicárilu Orientelui. In mijloculu difi-cultátilu ce iau lasatu resbelulu trecutu, guvernulu austriacu ga-sesce in sa tempulu de a cugetá la o reorganizare a Orientelui care aru scapá Europ'a de grave ingrijiri si „aru deschide Austriei „perspectiv'a asicuratóre de a puté insoti cu simpatiele sele mér-„sulu lucruriloru in peninsul'a ilirica (Tierile Turciei).“

„Unu diuarium ministerialu din Vien'a, Débáte, facendu óre-cari indiscretiuni asupr'a acestoru preocupári ale cabinetulu austriacu, anuntia si basele reorganizárei ce aru fi bine veduta de acestu cabinetu. Acele base aru fi intr'unirea, intr'o mare Confederatiune, „indestulu de independinte“, a provinciiloru peninsulei ilirice, ade-ca Tesali'a, Epirulu, Bosni'a, Bulgari'a chiaru, si garantarea teri-toriului acestei Confederatiuni fatia cu tôte puterile mari.

„Ide'a acestui proiectu, dice unu diuarium francese, nu este póte prea chimerica, si Austri'a aru gasi, in o asemenea combinare, unu punctu de radímu spre a resiste pretensiuniloru Russiei si pericle-loru panslavismulu muscalescu.

„Deca cestiunea intereséza atát'a pe o putere mare cá Au-stri'a, deca umbr'a panslavismulu este o amenintiare, unu periclu pentru dens'a chiaru, ce trebuie sa fia pentru noi si cátu trebuie sa ne ingrijésca ori de cate ori apare pe orizonte ?

Drumu de feru transilvanu.

Nu este de multu decandu amu semnalatu reluarea lucrárilu drumulu de feru pentru Tranni'a. Fói'a centrala pentru drumulu de feru spuse in sa inainte cu vre-o cáte-va septamáni, ca s'a datu concessiune principelui Max Egon de Fürstenberg, printiului Emil Fürstenberg, contelui Otto Chotek si Louis de Haber pentru indeplinirea drumulu de feru dela Aradu la Alb'a Iuli'a, cu ramulu dela Pisci pána la Petrosienii din valea Jiului. Lini'a principala sa se dea gat'a in doi ani si ramulu la unu anu dupa fi-nirea liniei principale.

In aceeași fóia se spune ca s'a decisu trasárea unei linie de drumu de feru dela O r a d e a m a r e preste C l u s i u la B r a s i o v u, pe spesele statului.

In tempulu mai din urma aflamu ca regimulu s'a ingrigitu de formarea unui corpu de ingineri, carii au problem'a de a trasa li-niele pre care au a se cladí drumurile, a face socotele despre spe-sele recerute la cladire si apoi a le substerne pentru cá sa se pó-ta presentá intreprinditoriloru spre primire.

Corpulu acést'a se vede a se fi si formatu si a se fi impar-titu in despartieminte, dintre cari un'a se asiediá in Casiovi'a alt'a in Oradea mare si alt'a la Clusiu. Tôte pregatirile suntu de asiá incáta in tómn'a acést'a sa se si incépa lucrárilu. Comissiunea insarcinata cu aceste speréza a fi in trei luni gat'a si a se putea intórce la Vien'a pentru cá sa se póta curendu asterne operatulu aceloru ce se voru insinúá cá intreprinditori. Din cele ce se ve-de pâna acum, trasarea se va face numai pâna la Clusiu deocam-data si numai mai târdíu se va continuá mai departe. Pána acum erau locuitorii tranni ingrijati, ca nu voru avé de locu drumu de feru, acum acúsi ne vomu bucurá deodata de dóue linii.

S a b i i u 14 Sept. Joi s'a serbatu dñu'a onomastica a Maj. S. Imperatului in tóte bisericile și institutele de invatiementu ale cetăției acestei'a. —

Brasiovu 18/30 Sept.

Intre mijlócele care nobilitéza inim'a este și recunoscini'a. Ea arata semne de multiamita celui ce te semti indatoratu ai multiamii. Noi multiamirámú adi lui Ddieu de indurarea sea, pentru ca radica pe deplinu certarea sea cea drépta, care erá asupr'a nóstra, multiamirámú, ca ne lasá cu viétia și departa ból'a cea apriga dintre noi.

Pána aci de unu tempu incóce ne ingrigirámú cum sa ne aparámú viétia; astadi in sa incepurámú a cautá mijlócele prin care sa ne intárimu viétia nóstra. Asemenea mijlóce inaintea nóstra suntú numai scólele, de aceea cautámú ajutoriu la acestu isvoru de viétia. Eara pentru intiepleciunea, amórea speranti'a mangae-rea și bucuri'a ce ni o dau acestea, ne simtirámú datori a implini semnele de recunoscintia intemeietoriloru acestor'a. Asiá adi adu-serámú multiamita și ruga lui Ddieu pentru fericirea lor.

La dorinti'a nóstra acést'a, se potriví tocmai dñu'a serbárei Institutului nostru. Astadi dara se serbara aci cu tóta pómp'a hramulu scóleloru gimnasiale. Acestea stau subt patronarea santelorú: Sofi'a cu trei fiice ale ei Pistis, Agapi și Elpidis, sub a căruru patronare s'au pusú scólele acestea in ca punerea petrei fundamentale de cátra Archipastoriulu nostru cá supremulu Inspectoru. Dñu'a acestoru patrónu nu se serbá eri, fiinduca ómenii cei de pe aici tocma in acést'a di au a se strámútá, de aceea s'a hotaritu a se serbá in Duminec'a urmatóre. Festivitatea se facú cá si alta-data prin celebrarea doxologiei in biseric'a stului Nicolae; a parastasului pentru pomenirea tutoriloru scóleloru și prin santirea apei. La acestea luara parte prelángá tinerimea cáta se potú aduná, toti DD. Professori și invetiatori și unu poporu de totu numerosu din cetate și din suburbii.

Dupa celebrarea stei Liturgii și a parastasului pomenindu-se numele tutoriloru repozati prin mai multi preoti, venirámú cu crucile in sal'a scóleloru unde s'a santitu ap'a, ear cu acést'a s'a stropitu tóte incaperile scolare și poporulu. Mai nainte in sa tinura DD. Professori gimnasiali Dr. Glodariu și St. Iosifu cáte o cuventare destulu de potrivita. Celu d'antáiu plinu de zelu desfasura tem'a: „ca cultur'a e putere și sciinti'a e libertate“. Acestu D omnu arata puterea culturai atátu prin Istori'a popóreloru cátu și prin viétia franciloru, germaniloru și englesiloru; areta și reulu care nimicesce pe individi și pe natiuni, adeca Iussulu și abateru dela viétia simpla și patriarchala, numindulu ciurma carea nimicitu pe Greei și pre Romani — Densulu arata ca ide'a pentru inaintarea in cultur'a ce s'a desfasuratu in Brasiovu — se trage tocma dela Diaconulu Coresi, care a tradusu aici cea dintáiu carte romanésca. — Accentuá ca infintiandu-se acestu Institutu dupa Ide'a semanata de acéla a fostu usioru, dar e greu de alu sustinere, deci sa se ingrijésca barbatii cei nobili de aici pentru sustinerea lui. De aceea se si tine oratorulu indatoratu a multiamii Majestatei Sele Imperatului Franciscu Iosifu I. pentru ajutoriulu la sustinerea gimnasiulu mare, Escelentiei Sele Inaltulu Arcsipastoriu Andreiu, Statulu Romaniei și totoruru fundatoriloru și membriloru zelosi pentru acést'a. Apoi reasumandu atrage atentiunea culturai ca sa nu ne nepadésca popórele care le aduce dramulu de feru, de aceea sa nasuimu cátra cultura și sciinti'a ca ele suntú puterea viétiei. Alu doilea domnu Professoru desfasurandu ide'a: Angerulu aperatoria care-lu aveau popórele mai nainte si astfel e acést'a si adi sub scutulú sfintiloru; arata intr'unu stilu logicu datori'a cátra fundatori si ajutori; a DD. Professori si a junimei studiöse. —

Delapólele Buceciului in 27 Sept. 1866

A séra fui martoru la o catastrofa, ce se intemplá in comun'a nóstra colectiva, Branu. Pe la optu óre sér'a erupse focu in unu siopu, ce se afla intre cancelari'a comunale și domiciliulu notariulu, care tóte trei suntú lângá olalta. Intr'o clipa coplesí foculu tóta cladirea, la ce contribui multu fenulu ce se aflá in elu. — Perplesitatea erá mare —, putini ómeni ce eramu la inceputu nu sciamu de ce sa ne apucámú, sa scapámú Archivulu cancelariei, in care numai arderea foiloru de posessiune și evidentiu catastrale aru fi fostu pentru comunitatea nóstra o perdere colosala, — mai multe dieci de miu floreni; séu sa sarimu a scóte copiii și obiectele casnice, ale demnulu nostru notariu. Ambe erau de o potriua espuse focului, ca sa ne fi apucatu de stinsu dupa ce coplesise foculu totu siopulu erá o rescare prea mare si la impregiurárele locali, unde ne lipsescu tóte aparatele de stinsu, mai cu neputintia. Adunandu-se indata ómeni mai multi ne succese a scapá mai intáiu protocólele și celelalte hártii ale cancelariei, cari erau pentru intregu Branu cele mai pretiöse, adeca cass'a de bani si in fine alte obiecte pe rendu. Pare ca vediu in ca fisognomiile cele posomorite si ingrijite ale zelosiloru nostri dregatori al co-

munitátiului nóstre a Dloru N. Chiornitia judelui primariu, a colectorulu Ilariu Gerbacea si a notariulu I. Puscariu si pare ca audiú in ca strigárele inecate de frica si ca si rabiato: Protocólele! Protocólele! Celu din urma uitandu-si de consorta, copiii, cari toti tipau, asemenea de averea sea a preferitu scaparea bunului comunu si numai dupa ce dimpreuna cu Primariulu si colectorulu mai susu amintiti, a asiguratú pre acéla, a mai cugetatu la ale sele. Durere in sa ca furiosulu focu mistuitoriu nu-i ingadui in urma a-si scapá tóte realitátiile sele, ci partea cea mai mare devenira prada focului. Localulu cancelariei fu din norocire scapatu, fiindu incátu-va aপরatu de ventulu ce adia putinu in partea contraria si aপরatu si de ómeni. Credu ca inimerescu simtiulu de recunoscintia alu locuitoriloru Braneni, déca voiú esprime in numele tuturoru multiamita dloru dregatori vamali, dlui Directoru, vigiliu financiaru dimpreuna postululu de gendarmaria, cari toti cu mare participare ajutora la scaparea obiectelorú si stingerea focului. Aru fi de doritu cá comunitatea sa remuneradie deosebit'a ingrijire a Dloru: primariu, colectoru si notariu care remuneratiune la celu din urma aru trece intr'unu felu de desdaunare a averei perdate prin focu. — Escarea focului nu s'a pututu scrutá. Firéru, ca acést'a comuna mare, plina de moralu si nu din cele din urma in starea materiala, ca macaru dupa o atare proba neasceptata sa vedea a-si asigurá averea si drepturile comunali cuprinse in archivu prin unu edificiu solidu, durabilu in contr'a focului si a furiloru, de care dorintia sperediú a fi petrunsu totu individulu inbitoriu de binele comunu. *) — Unu Branénu.

Din Tractulu Faragaului primirámú o provocatiune prevediuta cu mai multe subscrieri, ca sa publicámú o dechiaratiune din partea mai multor'a din mentiunatulú tractu, publicata in „Concordia“ nr. 46 ex 1866, o dechiaratiune, care servese de refrangere la o corespundintia totu din acelasu tractu, publicata in fói'a nóstra nr. 33. an. 1865. Cest'a din urma, adeca corespundintia, este prin susmentiunata dechiaratiune, dechiarata de infama si tendentiósá.

Ne aflámú dara in posetiune atátu spre liniscirea respectiviloru, cátu si spre informatiunea publiculu a espune, ca noua nu ne erá cunoscuta starea lucrului, de óre ce schimbarea ce s'a facutu cu redactiunea in tómn'a trecuta, cade intre aceste dóue intemplári, intre corespundintia si dechiaratiune, Din informárele ce ni le-amu castigatu in acést'a afacere aflámú, ca in urm'a corespundintiei s'a intentatu procesu si adeca cu vointi'a corespundintelului acestui'a. Procesulu in ca e nedecisu. Cugetámú asiá dara ca pana candu cestiunea este cestiune pendinte, onoratiu provocatori voru fi asiá de indulgenti si nu ne voru solicitá la publicarea dechiaratiunei cu atát'a mai vertosu, cu cátu corespundintele nu s'a negatu si a primitu a purtá insusi tóta respunderea.

Principatele române unite.

Bucuresci 17/29 Septembrie.

Brosiur'a separatista ce se lucrá la Cernauti, si pre care amu anuntiat'o acum cute-va septemáni, a aparutu si s'a impáritu, se dice cu profusiune. „Tribun'a Romana“ publica unu articulu asupr'a ei, sub titlu de „Brosiurile separatiste.“ Elu este, in esintia o protestare contra separatismulu, si o declarare neteda ca ideile separatiste n'au infectatu adevérat'a tíera a Moldovei. Ea nu considera unirea tieriloru surori de caus'a suferintiiloru de fatia. Unirea s'a facutu pentru cá sa tina deapurareá si se aduca tári'a si fericirea poporulu romanu intregu. —

Iasi 10 Septembrie.

Corpulu lui Anastasie Panu s'a immormentatu ieri, Vineri 9 Septembrie, in cimiteriulu Mitropoliei, la unu locu cu osemintele tátului seu Panaitu Panu, surorile sale l'au plansu cu amaru. Rudele si amicii sei au versatu lacrimi de durere. Iasiulu romanu prin organulu primariulu seu, a depusu pe sicriulu Ilustrulu cetatienu o eununa de stejaru, stropita cu lacrimi. Bucurescii, representatu prin doi consiliari comunali, dnii Pana Budescu si Radu Ionescu, si intrég'a democratia romana, representata prin candidulu seu fiu, venerabilulu Alesandru C. Golescu, a venitu acolea, spre a se asociá la doliulu Iasiulu, la pietós'a durere a tieriei intregi. Si noi cu totii, concetatienu ai virtuosulu barbatu si admiratoru ingeniulu seu politicu, amu fostu fatia, si ne-amu inchinatu imaginei marelui patriotu.

Programulu

- immormentárei corpulu Anastasie Panu.
1. Corpulu ce este depusu in biseric'a Barboiulu se va radica la 3 óre cu ceremoniele religióse, ducandu-se la Catedrala spre immormentare.
  2. O escorta de gendarmi va precede cortegiulu funebru.
  3. Indata voru urmá pomenile duse de ómeni imbracati in negru. Praporele voru fi pe delaturile acestoru pomene.
  4. Apoi va urmá capaculu raclei dusu de 4 subcomisari.

*) Din partene amu chiamá atentiunea Braneniloru, precum si a altor'a asupr'a celorlu impartásite in nrulu trecutu alu acestei foi cu referintie la asemenea intemplári de vaieratu, sub rubric'a variatiloru. R.

5. După această vinu corporatiunile neguțiatorilor însoțite de flamurile și stalpii lor, avându în frunte stégulu Municipalityei.

6. După corpuri urmēja școlarii tuturor școlilor : de Arte, Primarie, Gimnaziuri și Facultăți, avându toate stindardele lor.

7. După școlari vine clerulu cu toți preoții, arhimandritii și arhierii avându în capu pe P. S. Mitropolitulu.

8. După cleru vine carulu mortuaru care va fi trasu de 6 cai. Pe platu-forma carulu la colțuri voru stá patru tineri înbracați în negru. Cele 4 cordóne ale carulu voru fi ținute de Primarele Iasiului, de doi Delegați ai Capitalei Bucurescilor și de Presedintele Curtiei Apelative din Iasi.

9. După caru urmēja famili'a reposatulu, Delegatiunea Capitalei Bucurescilor și a altoru politici, toate autoritățile publice, corpulu medicalu, profesoralu și cetățienii.

10. Music'a militara la rendulu ei cânta marsiulu funebru.

11. Trupele de linia închidu cortegiulu.

12. Drumulu cortegiulu este : Dela Barboiu, pe strad'a Goliei până la respintinea Pascanu, apoi strad'a mare la catedrala.

13. Serbarea înmormentării se va face de P. S. Mitropolitu și Archierei. Unu cuventu funebru se va rosti de Archiereulu Suhopanu.

14. Școl'a musicala vocala va cântá vecinic'a-pomenire, cu care se va fini ceremoni'a, depunendu-se corpulu în cimitiriu alaturat cu acelu alu parintelui seu.

Inmormentarea s'a facutu conformu programulu de susu.

Asistenti'a publiculu erá foarte mare, stradele pe unde au trecut cortegiulu, și curtea S. Metropolitii, erau de totu indeseuite.

Prohodulu s'a cetitu în curtea metropoliei în fati'a altarulu Catedralei celei noue, căci în biserică erá preste putintia a se face, din caus'a multimei adunate ; în mijloculu ei s'au vedutu mai multi israeliti cari venisa la înmormentarea cetățienulu Panu. Archimandritulu Climentu ținú unu cuventu ; corpulu apoi ducendu-se la mormentu, trupele i prezentara armele, musicile sunara marsiulu funebru și clopotele cantara cu plângerea loru această înmormentare.

„Rom.“

V a r i e t ă t i.

** Publicare. În urm'a determinatiunei ședinței extraordinare a directiunei Asociatiunii rom. de Aradu pentru cultur'a poporulu—ținuta în 15/26 Sept. 1866 se aduce la cunoscinti'a publica, cumca adunarea generală a Asociat., în tempulu publicatu, adeva în 3/15 Oct. 1866, din caus'a epidemiei colerice nu se va ține—și adeva ținerea adunării generale e amanată pe tempu nedeterminatu.

Fiindu constatatu mai târziu încetarea colerei pretotindene, Directiunea Asoc. și va ține de detorintia a publică de locu tempulu ținerei adunării sale generale.

Semnatu în Aradu 15/27 Sept. 1866.

Directiunea Asociatiunei pentru cultur'a poporulu român.

Sig. Popoviciu m. p.
dir. secund.

Dionisiu Pascutiu m. p.
not. direct.

** Literariu. Primirâmu doi numeri din „Ecclesi'a dnuariu moralu-religiosu“ fôia șeptamanaria. Nrii ce-i primirâmu suntu nrii 5 și 6. Din acesti'a a ne și face judecat'a asupra foiei aru fi ce-va cutediatu. Cu toate aceste materiele care le avemu în acesti numeri ne multiamescu ; ele respira spiritu creștinescu și dorint'a de o sôrte mai buna a vietiei bisericesci în Romani'a, carea vietia bisericăscă au fostu neglesa acolo atât de multu. O trista împregiurare aflâmu din această fôia și adeva ca aru fi putnu spriginita. Noi i poftimu că pre viitoriu sa nu mai aiba causa de asemenea tânguiri. Abonamentele se facu la Bucuresci cu 12 șfanti pe anu și 7 pe 1/2 anu.

** Literariu. În dizele trecute primirâmu în două eșemplare opulu „Q. Horatiu Flacu cartea I. comentatu în limb'a româna“ de dlu Dr. în filosofia și Profesoru la Universitatea din Iasi, Zachari'a Columbu ; unulu pentru noi și altulu pentru bibliotec'a Institutulu nostru teologico-pedagogicu. Este afara de tota îndoiel'a ca au făcutu impresiune placută asupra, acestu progresu în literatura preste totu și șpecialminte în cea școlastica. Pâna vomu fi în pusețiune de a vedea o recenziune dela vre-unu șpecialistu sa ascultâmu ce dize autorulu despre destinarea opulu seu și apoi sa apretieza ori cine însemnatatea lui. Autorulu în prefatiă dize : Ope'r'a această, care e destinată de a facilită studiulu limbii latine, credu ca nu mai are nevoia de asemenea recomandatiune. Toate natiunile au întielesu ca cunoscinti'a limbii latine este de cea mai mare necesitate. Pentru noi români, cauta sa o întielegemu odată, această necesitate este înca și mai mare. Noi trebuie sa invetiâmu limb'a latina nu numai pentru a trage din cunoscinti'a ei acelesi folose pre care le tragu alte natiuni, dar înca pentru a ne putea servi cu ea la șistemisarea limbii române. Pentru noi, ori-ce aru dize unii și alții, ea trebuie sa fia fundamentulu pre care va avea a se radicâ totu edificiulu culturai natiunali.

** Egalitate a limbiloru în telegrafia. „Wiener Ztg.“ face cunoscutu cumca ministeriulu de comerci și economi'a a făcutu dispusețiune ca la c. r. statii de telegrafu sa

se primésca și tramita telegrame oficiose și private în fi a-c a r e l i m b a din imperiulu întregu austriacu.

** (S c h i m b a r e d e u n i f o r m e.) În armat'a austriaca va sa se faca succesive o preschimbare totală în uniform'a trupeloru și adeva în ceea ce privesce croitur'a și colórea. În loculu pantaloniloru vineti, a capaturiloru albe și a ciacuriloru înalte, se voru introduce pantaloni largi rosii (krappoth), bluse vinete și chipiuri dopa muștr'a franceza cu scutu latu dinainte. Venatorii voru capetă palarii mici rotunde. Uniform'a oficiieriloru nu se va mai deosebi de a șoldatiloru de rendu și această din causa, ca suntu pré espusi ochirei inamiculu. În resbelulu din urma venatorii prussiani și îndreptă tota atentiunea asupra oficiieriloru și pentru șigurate luau cate 6-8 inși pre unu oficieru austriacu la ochiu, de unde se esplica ca altulu oficieru erá totu de ată ea glóntie patrunsu.

** D e s p a g u b i r e a r e s b e l i c a platită Prusiei din partea Austriei în șuma de 30 milióne f. v. a. au trasu 7,92 mági. Banc'a natiunala au platitu pentru lini'a dela Vien'a până la Oderberg 11,150 f. și pentru lini'a dela Oderberg—Oppeln 5420 taleri de argintu. La numerarea baniloru s'a aflatu unu șuperplus de 2000 taleri, cari s'a și retramisu îndată la banc'a natiunala austriaca.

** Numerulu domnitoriloru, cari și-au pierdu tronulu pre di ce merge se înmultiesce. Celu mai beștrânu dintre ei este Don Miguel, domnitoriu portugal, care-și pierdu tronulu în 1832. După elu urmēja contele Chambord (Carolul Henricu Bourbon) pre carele legitimisti francesi-lu numescu Henricu V. și care fu alungatu din Franci'a în 1830 dimpreuna cu moșulu seu ; asemenea sôrte ajunse și pre fiii lui Ludovicu Filipu în 1848, dintre acesti'a contele de Parisu, numitu de orleanisti Ludovicu Filipu II. pre lângă contele Chambord e alu doilea pretindinte de tronulu Franciei. În 1860 au urmatu unu șiru de pierderi de tron. Așia fu alungatu Leopoldu și Ferdinandu, din Toscan'a, Franciscu V. din Moden'a, Robertu din Parm'a ; în anulu urmatoriu, Franciscu II. din Neapole, cu doi ani mai târziu Otto din Greci'a, și mai de curendu Ales. Ioann I. Cuz'a din Romani'a, regele Georgie din Hanover'a, Adoltu din Nasovi'a, și a 11. electorulu Friderich Ghilomu de Hessen. Dintre ei contele Chambord archiducele de Toscană, ducele de Moden'a celu de Nasovi'a și regele hanoveranu locuescu în Austri'a, ear celu de Parm'a în Elveti'a, aici va merge și electorulu de Hessen ; urmatorii lui Ludovicu Filipu în Angli'a Franciscu II se afla totu în Rom'a, și Otto în Bamberg.

Nr. 27—2

Concursu.

La școl'a populară gr. res. din Comun'a Sebesiulu de susu, în șcaunulu Sabiului se cere unu Invatietoriu cu salariu anuale de 80 fl. v. a. cuartiru gratuit, și lemne de încalditu, de ajunsu Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu până la 20 Octomvre a. c. st. v.

Dreptu aceea, ori-care doresce a concurâ pentru postul susu numitu are a tramite la Șcaunulu Proropopescu alu tractulu Sabiului alu II-lea pre lângă petitiune timbrată cu 50 xr. v. a.

a) Atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu celu putnu patru clase normale, și cursulu pedagogicu în Institutulu Archidiecesanu din Sabiu, și, ca este bine deprinsu în tipiculu, și cântările bisericesci.

b) Atestatu de botezu, și de purtarea morala. Acestea spre urmarea mai departe sa se astérna, până la terminulu susu disu la laudatulu Șcaunu Protopresbiteralu.

Sebesiulu de susu 17 Sept. 1866.

Efori'a școlei populare din Sebesiulu de susu.

Nr. 28—2

EDICTU.

Ștan'a lui Radu Pitariu din Comun'a Resinariu, în Șcaunulu Sabiului, care de unu tempu mai îndelungatu, primindu la sine, actia legiuitulu seu barbatu Bucuru Savyoiu totu de acolo, în procesulu lor matrimonialu, la șcrișulu foru protopopescu, pornitu, spre respundere, au prebejitu în lume, ducandu cu sine, și actele procesuale, prin această se citedia, ca, dela datulu mai din josu, în terminu de unu anu, și o di, cu atâtea mai tare, sa se infatiosiedie înainte forulu protopopescu șcrișulu, cu cătu, ca la din contra, se va decide divortiuulu barbatulu seu, la întielesulu SS. canóneale bisericiei noastre dreptu marturisitoare resaritene, și în absentia densei.

Șcaunulu protopopescu gr. res. alu tractulu Sabiului alu II-le. Sabiu 16 Septemvre 1866 st. v.

Ioann Pannoviciu Protopop.

Nr. 24—3

Concursu.

În Comun'a Avrigu Șcaunulu Sabiului, ștatiunea notarială, cu carea este împrennatu unu salariu anuale de 420 fl. v. a. și cuartiru naturalu precum și alte accidentie legale, au devenitu vacante, pentru a cărei ocupare se deschide prin această Concursu până 3/15 Octomvre a. c. cu acelu apriatu adausu : ca dela concurenti se cere — prelânga altele — cunoscinti'a temeinică în vorbire și în șcrișore a limbii românesci.

Avrigu 7/19 Septemvre 1866.

Oficiulu comunale.